

27 MARTIE 1918, UNIREA BASARABIEI CU ȚARA, PRIMA VERIGĂ ÎN ÎNFĂPTUIREA ROMÂNIEI MARI

Jipa ROTARU*

Rezumat. Există în istoria popoarelor, evenimente de mare semnificație și valoare națională. Un asemenea eveniment a fost cel de la 27 martie 1918, când în condiții deosebit de vitrege, sub ocupație străină, Sfatul Țării (organul legislativ al Basarabiei ales de popor) a hotărât unirea provinciei românești dintre Prut și Nistru cu Patria mamă, România.

Actul unirii Basarabiei cu țara era socotit de către marele istoric Gheorghe Buzatu, unul dintre momentele astrale ale devenirii românești, alături de 24 ianuarie 1859, 9 mai 1877 și 1 Decembrie 1918. Semnificația deosebită a acestui eveniment a constat în faptul că, prin hotărârea de unire a poporului basarabean, liber exprimată în martie 1918, se deschidea seria celor trei momente fundamentale, adunările plebiscitare de la Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia, prin care poporul român își făurea unitatea națională deplină.

Mișcarea revoluționar-națională din Basarabia anilor 1917-1918, care a culminat cu readucerea la trupul țării a ținutului românesc dintre Prut și Nistru, samavolnic încorporat la Imperiul Țarist în urmă cu mai bine de 100 de ani, s-a desfășurat pe timpul primului război mondial, în strânsă relație cu revoluția rusă izbucnită în primăvara anului 1917, dar și cu amplele ridicări la luptă pentru autodeterminare a popoarelor asuprite din cele trei imperii: țarist, austro-ungar și otoman.

Obiectivele, etapele, instituțiile angajate, personalitățile conducătoare, înfăptuirile, dar și eșecurile din cei aproape doi ani care s-au încheiat prin unirea Basarabiei, reprezintă principala preocupare a cercetării noastre.

Dezvoltarea mișcării naționale din Basarabia, de la o etapă romantică care ține de la declanșarea revoluției ruse (27 februarie 1917) până la convocarea primului Congres al Comitetului Central Ostășesc al Basarabiei (iunie 1917), la o fază de realism revoluționar, deschisă de Congresul Ostășesc care pune în fața societății românești basarabene sarcina constituirii Sfatului Țării și a armatei naționale (20 octombrie 1917), când se trece la coagularea tuturor eforturilor în scopul înfăptuirii autonomiei, independenței și apoi a unirii Basarabiei cu țara (27 martie 1918).

Obiectivele activității Sfatului Țării au fost transpuse în activitatea tuturor formațiunilor și instituțiilor profesionale la început, politice mai apoi, predominante fiind: introducerea limbii române și a grafiei latine, concomitent cu o reformare din temelii a învățământului, vieții culturale și spirituale și românizarea instituțiilor școlare, culturale și bisericești, pentru ca apoi să se poată trece la măsurile adecvate pentru apărarea autonomiei proclamate la 2 decembrie 1917 și înfăptuirea unirii cu țara. Tangențial, studiul abordează și aspectele mai importante ale ecoului internațional al unirii Basarabiei cu țara și efectele acestui fundamental segment de istorie națională, care din păcate nu s-a menținut decât aproximativ 20 de ani.

* C-dor (rtr.) prof.univ.dr.